Gemeenlandsedijk Noord 26i
3216 AG Abbenbroek
0181-760900

Wist-je-dat overzicht vergoede dyslexiezorg

1. Wist je dat… er maar 1 soort dyslexie bestaat?

Het gaat om 1 soort dyslexie onder zowel het Protocol Dyslexie Diagnostiek en Behandeling 3.0 als de Brede Vakinhoudelijke Richtlijn Dyslexie. Dyslexie kan worden vastgesteld volgens de criteria van de Brede Vakinhoudelijke Richtlijn Dyslexie als er ernstige en hardnekkige uitval is op woordlezen die niet op een andere manier verklaard kan worden. De scores voor lezen moeten daarbij in ieder geval onder de 10% liggen.

Leerlingen in het basisonderwijs die bij het diagnostisch onderzoek voor woordlezen onder 6,7% scoren komen naast de diagnose 'dyslexie' ook nog in aanmerking voor de 'behandelindicatie Ernstige Dyslexie'.

Sommigen vragen zich af of het zo is dat leerlingen met scores onder 6,7% voor lezen de diagnose 'Ernstige Dyslexie' krijgen en leerlingen met scores tussen 6,7% en 10% de diagnose 'milde dyslexie'. Dat is niet het geval. Beide groepen krijgen gewoon de diagnose 'dyslexie'. De term 'Ernstige Dyslexie' wordt daarbij beschouwd als indicatie voor de inzet van vergoede dyslexiebehandeling binnen de Jeugdwet.

2. Wist je dat… er nog steeds gekeken wordt naar spelling binnen het nieuwe Protocol Dyslexie Diagnostiek en Behandeling 3.0?

Voor een aanvraag voor vergoede dyslexiezorg in het kader van Ernstige Dyslexie is het vanaf 1 januari 2022 volgens het Protocol Dyslexie Diagnostiek en Behandeling 3.0 een noodzakelijke voorwaarde dat de leerling in ieder geval zeer zwakke scores voor technisch lezen op woordniveau heeft; scores onder de 10% ofwel E-scores.

De conclusie dat onder de nieuwe regeling altijd ten minste E-scores voor lezen noodzakelijk zijn, kan ertoe leiden dat men ten onrechte denkt dat spellingscores niet meer 'meetellen'. Men denkt mogelijk dat er helemaal niet meer naar spelling wordt gekeken bij de aanvraag, dat hierover niet meer gerapporteerd hoeft te worden en dat spelling ook niet meer ondersteund hoeft te worden op ondersteuningsniveau 2 en 3 in het onderwijs. Dat is allemaal onjuist.

Een leerling met ernstige spellingproblemen naast de ernstige leesproblemen moet altijd voor beide ondersteund worden op ondersteuningsniveau 2 en 3 in het onderwijs en daarbij moet over zowel de interventie als de scores voor spelling ook altijd gerapporteerd worden in de aanvraag voor vergoed dyslexieonderzoek. Tijdens het dyslexieonderzoek en de eventuele behandeling zullen vervolgens zowel de leesproblemen als de spellingproblemen verder onderzocht en aangepakt worden.

Criteria tijdens het onderzoek voor wat betreft de ernst zijn:

1. <6.7% op woordlezen en <10% pseudowoordlezen
2. <6.7% op pseudowoordlezen en <10% woordlezen
3. <6.7% spelling en <10% woordlezen

Gemeenlandsedijk Noord 26i
3216 AG Abbenbroek
0181-760900

3. Wist je dat... er oefenfrequentie adviezen zijn horend bij de inzet van het interventieprogramma Bouw?

Bouw is een interventieprogramma dat voorziet in extra ondersteuning, instructie en oefening in (voorbereidend) lezen van leerlingen in groep 2 t/m 4 die risico lopen op leesachterstand en leesproblemen. Bouw is primair ontwikkeld als middel om leesachterstand te voorkomen.

De interventie Bouw bestaat uit online computerlessen voor het aanleren, oefenen, herhalen en toepassen van de leerstof. Deze zijn voorzien van heldere instructies voor de tutor (vrijwilligers, onderwijsassistenten, leerlingen uit hogere groepen, ouders of andere familieleden), zodat er zowel op school als thuis mee gewerkt kan worden. De interne begeleider of leerkracht werkt de niet-profesionele tutors in, begeleidt hen en neemt de selectie-, entree-, deel- en eindtoetsen af.

Vroeg beginnen en 2 jaar lang ondersteunen is voor het scheppen van eerlijke kansen van belang, omdat een eenmaal opgelopen ontwikkelingsachterstand meestal later niet ingelopen wordt. Het doel is dat de leerlingen uiteindelijk het hele domein van letters en lettercombinaties vloeiend kennen en het lezen van korte en steeds langere woorden met de nodige snelheid beheersen, de basis van de functionele geletterdheid.

Wanneer het programma van 523 lessen preventief (halverwege groep 2) of supplementair (oktober groep 3) gebruikt wordt, vormen minimaal 24 lessen per maand de beste oefenfrequentie om het in 2 jaar geheel te doorlopen. Dat komt neer op een streefgetal van ruim 6 lessen per week. Die kunnen aangeboden worden in 2 tot 3 sessies van ongeveer 15 minuten (online) geregistreerde oefentijd per sessie. Dat is, inclusief heen en weer gaan, ongeveer 20 minuten. Daarbij wordt aangetekend dat de oefentijd per les in de loop van groep 2 naar groep 4 ongeveer halveert. Dus als in het begin 2 lessen per sessie haalbaar zijn, kan dat oplopen tot 4 in groep 4. De scholen die de oefenfrequentie van minimaal 24 lessen per maand realiseren, blijken uit onderzoek het effectiefste te zijn.

Voor remediërend gebruik bij opgelopen achterstand is het raadzaam om het minimum aantal lessen per maand op te hogen tot ongeveer 30, in 4 sessies per week van 15 min met zo'n 7 tot 8 lessen per week. Dat is nodig om het programma op tijd af te kunnen ronden medio-eind groep 4.

4. Wist je dat... er meerdere toetsen op school afgenomen mogen worden bij een vermoeden van dyslexie?

Het toetsen op school betreft allereerst het volgen van de lees- en spellingontwikkeling van de leerling. De interpretatie van de toetsresultaten wordt gebruikt voor het bepalen van de verdere invulling van het onderwijsaanbod aan de leerling. Hiervoor zijn verschillende soorten toetsen en leerlingvolgsystemen beschikbaar, waaruit scholen zelf een passende keuze kunnen maken.

Als de leerling bij het meten van de ontwikkeling op school echter grote uitval en blijvende achterstand bij lezen en mogelijk ook spelling vertoont, dan kan er mogelijk sprake zijn van een vermoeden van dyslexie. Om de ernst van de achterstand en de hardnekkigheid van de lees- en mogelijk ook spellingproblemen goed in kaart te brengen - en daarmee het vermoeden van

Gemeenlandsedijk Noord 26i
3216 AG Abbenbroek
0181-760900

dyslexie te kunnen onderbouwen - moet naast de gebruikelijke schooltoetsen ook gebruik gemaakt worden van specifieke toetsen voor woordlezen of spelling. Het gaat hierbij om genormeerde toetsen die het lezen of spellen op woordniveau meten, waarbij percentielscores worden opgeleverd. Deze percentielscores zijn nodig bij het vaststellen van het effect van de intensieve ondersteuning op school op ON2 en ON3 en bij een eventuele aanmelding voor vergoede dyslexiezorg.

Soms zijn dit soort toetsen al opgenomen in de toetsbatterij van een LVS. Als dat echter niet het geval is dan moeten aanvullende toetsen voor woordlezen of spellen ingezet worden. Dat kan voor alle leerlingen, maar moet in ieder geval bij die leerlingen waarbij ernstige uitval en mogelijk dyslexie vermoed wordt. Scholen kunnen hier zelf verantwoorde keuzes in maken.

Op dit moment zijn de volgende toetsen beschikbaar voor het onderbouwen van een vermoeden van dyslexie in het basisonderwijs:

Woordlezen

- DMT – via Cito: https://www.cito.nl/onderwijs/primair-onderwijs/lvs-leerling-in-beeld/avi-dmt
- Boom LVS Technisch Lezen Woorden (nieuw sinds juni 2022) – via Boom: https://www.boomtestonderwijs.nl/productgroep/101-151_Boom-LVS-Technisch-Lezen-Woorden#over+de+toets
- Screeningsinstrument Dyslexie (tot september 2023) – via Cito: https://www.cito.nl/onderwijs/primair-onderwijs/lvs/toetsen/screeningsinstrument-dyslexie

Spelling

- Cito LVS Spelling: https://www.cito.nl/onderwijs/primair-onderwijs/lvs/toetsen/spelling
- Boom LVS Spelling: https://www.boomtestonderwijs.nl/productgroep/101-33_Boom-LVS-Spelling
- PI-dictee: https://www.boomtestonderwijs.nl/productgroep/101-93_PI-dictee-normering-2019

Neem bij verdere vragen over beschikbaarheid en gebruik van de toetsen contact op met de klantenservice van de betreffende testuitgever.

5. Wist je dat… de IEP-toetsen niet gebruikt kunnen worden voor een aanvraag voor dyslexieonderzoek?

Steeds meer scholen gebruiken de toetsen die horen bij het IEP LVS (Bureau ICE) om hun leerlingen te volgen. Resultaten van de IEP LVS toets technisch lezen en de toets taalverzorging (waar spelling onderdeel van uit maakt) worden vertaald in niveau-aanduidingen die gekoppeld zijn aan de referentieniveaus. Deze geven geen percentielscores of A t/m E- of I t/m V-scores weer, waardoor niet kan worden vastgesteld of een leerling tot de 10% laagst scorende leerlingen behoort.

Onderwijscollectief
Voorne-Putten Rozenburg

Gemeenlandsedijk Noord 26i
3216 AG Abbenbroek
0181-760900

Dat betekent dat op scholen die IEP LVS gebruiken aanvullend nog toetsen voor woordlezen en spelling ingezet moeten worden om het vermoeden van dyslexie te kunnen onderbouwen. Hierbij kan een keuze gemaakt worden uit de hiervoor beschikbare toetsen voor het meten van lezen en spellen op woordniveau.

Zie ook 'Wist je dat... er meerdere toetsen op school afgenomen mogen worden bij een vermoeden van dyslexie?'

6. Wist je dat... een V-score op de DMT niet altijd een E-score is?

De A-E normering en de I-V normering van Cito-toetsen hebben een verschillende indeling wat betreft de percentages. In onderstaande tabel staan de beide normeringen naast elkaar.

I-V		A-E	
20% hoogst scorende leerlingen	I 20%	A 25%	25% hoogst scorende leerlingen
20% boven het landelijk gemiddelde	II 20%	B 25%	25% ruim boven tot net boven het landelijk gemiddelde
20% landelijk gemiddelde	III 20%	C 25%	25% net tot ruim onder het landelijk gemiddelde
20% onder het landelijk gemiddelde	IV 20%	D 15%	15% ruim onder het landelijk gemiddelde
20% laagst scorende leerlingen	V 20%	E 10%	10% laagst scorende leerlingen

7. Wist je dat... er een keuzehulp beschikbaar is gericht op effectieve interventies op ondersteuninganiveau 3 voor lezen en spellen?

Op ondersteuningsniveau 3 wordt een specifieke interventie ingezet voor leerlingen met lees-mogelijk ook spellingproblemen. Er zijn verschillende interventieprogramma's en methodieken beschikbaar voor deze begeleiding.

Het 'Overzicht van beschikbare interventieprogramma's' geeft inzicht in het scala van programma's dat taakgericht aan lezen en/of spellen werkt. Wanneer er een eerste of voorlopige keuze is gemaakt voor een programma of wanneer een reeds gemaakte keuze wordt

Gemeenlandsedijk Noord 26i
3216 AG Abbenbroek
0181-760900

geëvalueerd, kun je als school aan de hand van deze keuzehulp bepalen of het gekozen programma effectief is voor de leerling(en) en passend is bij de school. Ook kun je hiermee beoordelen of er nog aanpassingen aan het programma nodig zijn. In verschillende stappen word je door het beslissingsproces geleid.

De effectiviteit van een interventie is echter niet alleen afhankelijk van het gekozen programma; ook de kwaliteit van de uitvoering van de interventie speelt een belangrijke rol. De 'Checklist kwaliteitsaanpak' geeft daarvoor handvatten.

Meer informatie over de inhoudelijke invulling van de ondersteuningsniveaus is te vinden in de 'Handreiking invulling ondersteuningsniveaus 2 en 3'.

De criteria in de keuzehulp zijn gebaseerd op het document 'Effectief handelen op ondersteuningsniveau 3: een beknopte onderbouwing'.

Zie voor alle informatie deze pagina op de website van Dyslexie Centraal:
https://dyslexiecentraal.nl/sites/default/files/media/document/2021-06/2021_keuzehulp_effectieve_interventies_ondersteuningsniveau_3_dyslexie_centraal.pdf

8. Wist je dat... er ook voorafgaand aan een dyslexieonderzoek voor een leerling op het voortgezet onderwijs gekeken wordt naar de hardnekkigheid van de lees- en mogelijk ook spellingproblemen?

Voor scholen voor voortgezet onderwijs is het niet verplicht om een intensief remediërend traject in te richten, voordat de leerling aangemeld kan worden voor verder onderzoek naar dyslexie.

De orthopedagoog of psycholoog die het onderzoek naar dyslexie bij de leerling uitvoert, moet wel een uitspraak doen over de hardnekkigheid van de lees- en mogelijk ook spellingproblemen. Hij of zij heeft hiervoor informatie nodig over de extra ondersteuning en remediëring die in het onderwijs (basisonderwijs en voortgezet onderwijs) is aangeboden.

Als de hardnekkigheid niet voldoende kan worden vastgesteld op basis van de leergeschiedenis en andere onderzoeksgegevens, dan kan (moet) de diagnosticus dit zelf verder gaan onderzoeken door middel van een remediërend traject. Als dat mogelijk is kan deze remediëring worden ingevuld in samenwerking met het onderwijs, met inzet van een periode extra intensieve begeleiding op school en monitoring op de vorderingen. Dit kan bijvoorbeeld worden gedaan door een remedial teacher of zorgspecialist van de school.

Er zijn geen verplichte eisen voor dit remediërend traject in het voortgezet onderwijs zoals bijvoorbeeld wel het geval is voor remediëring in het basisonderwijs. Er bestaan wel aanbevelingen en handvatten voor een goede en effectieve invulling van remediëring in het voortgezet onderwijs.

Als een remediërend traject niet mogelijk is op school, dan wordt dit verder door de zorgspecialist zelf uitgevoerd in de vorm van een aantal (proef)behandelsessies met monitoring op de vorderingen. Duur en intensiteit hiervan worden ingericht door de zorgspecialist zelf en onderbouwd op basis van zijn of haar professionele expertise.